

TA 2018/9 KONGSGÅRD SGATA 1E, TRONDHEIM

Arkeologisk overvåking i forbindelse med reparasjon av vannlekkasje

Chris McLees

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
 Storgata 2, Postboks 736 Sentrum, 0105 Oslo
 Telefon: 23 35 50 00
www.niku.no

Tittel TA 2018/9 Kongsgårdsgata 1E, Trondheim Arkeologisk overvåking i forbindelse med reparasjon av vannlekkasje	Rapporttype/nummer NIKU Oppdragsrapport 67/2018	Publiseringsdato 10.09.2018
	Prosjektnummer 1021365	Oppdragstidspunkt 20.06.2018
	Forsidebilde Det ferdiggravde hullet sett mot Ø. Da 60275_008.	
Forfatter(e) Chris McLees	Sider 10	Tilgjengelighet Åpen
	Avdeling Arkeologi	

Prosjektleder Chris McLees
Prosjektmedarbeider(e)
Kvalitetssikrer Ann Kathrin Jantsch

Oppdragsgiver(e) Trondheim kommune

Sammendrag   Tiltaket fant sted ved inngangsporten til gata mellom Artilleribygget og Vertshuset Grenaderen. Overvåkingen viste at området har vært gjenstand for flere moderne inngrep forbundet med vann og avløp, strømkabler og fjernvarme, og det ble for det meste gravd i fyllmasser i større moderne nedgravninger. Lengre mot øst i gata ble det derimot påvist en intakt steinbrolegning og et kulturlag i kanten av en nedgravning. Graving ble stanset her. Brolegningen er trolig rester av et eldre dekke til gata mellom Artilleribygget og Vertshuset Grenaderen (17-1800-talls?). Under dette lå et tykt trekullspettet leirelag som var minst 1 meter tykt. Dette er rasleira som har blitt påvist ved flere undersøkelser i nærheten. Leira stammer fra et ras som gikk i det 1. århundre e.Kr. og som har dannet dagens domkirkeplatå.

Emneord Artilleribygget; Overvåking; Rasleira; Steinbrolegning

Avdelingsleder

Lise-Marie Bye Johansen

Forord

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn	6
2	Resultater	6
3	Konklusjoner.....	9
4	Vedlegg 1: Fotoliste	10
5	Vedlegg 2 MABYGIS skjema.....	10

1 Bakgrunn

Ved e-post fra Riksantikvaren datert 18.06.2018 fikk Dovre Entreprenør AS på vegne av Trondheim Bydrift foreløpig tillatelse til graving i forbindelse med reparasjon av vannlekkasje ved Kongsgårdsgata 1E med vilkår om arkeologisk overvåking. Kostnadene forbundet med den arkeologiske overvåkingen og rapport- og etterarbeid skulle faktureres tiltakshaver Trondheim Bydrift i ettertid. Riksantikvarens referansenummer er 18/02041.

Graving fant sted 20.06.2018, og ble overvåket av Chris McLees ved NIKU distriktskontor Trondheim.

2 Resultater

Graving fant sted like ved en kum ved inngangsporten til veien mellom Artilleribygget og Grenaderen (fig. 1 og forsidebilde). Peiling etter lekkasjen tydet på at den lå ca 2 meter sør for kummen. Dette viste seg imidlertid å være feil da lekkasjen faktisk lå like vest for kummen. Dette førte til at et større område enn nødvendig ble gravd opp. Gravingen foregikk imidlertid for det meste i omrørte masser, hovedsakelig fyllmasser i tidligere utgravde grøfter for el-kabler, rør og fjernvarme. Området ved porten har tydeligvis blitt utsatt for mye og omfattende utsjaktning.

Intakte kulturlag ble kun påvist ved det utgravde hullets kant i øst, omtrent midtveis i veibanen mellom Artilleribygget og Grenaderen (fig. 1, 2 og 3). Her ble det avdekket et mindre parti med intakt steinbrogning som lå ca. 15-20 cm under dagens overflate, og graving her ble stanset. Brogningen lå i brun silt-sand som tilsynelatende lå på toppen av kompakt trekullspettete grågrønn leire. Leira ble påvist i snitt i gropens østre kant, og var minst 1 meter tykk her. Dette er den samme rasleira som ble påvist ved en tidligere graving langsmed Artilleribyggets sørvegg (TA 2013/13). Rasleira ble deponert i forbindelse med et større leirras som dekket området i det 1. århundre e.Kr.

Ingen gjenstander ble funnet i tilknytning til tiltaket.

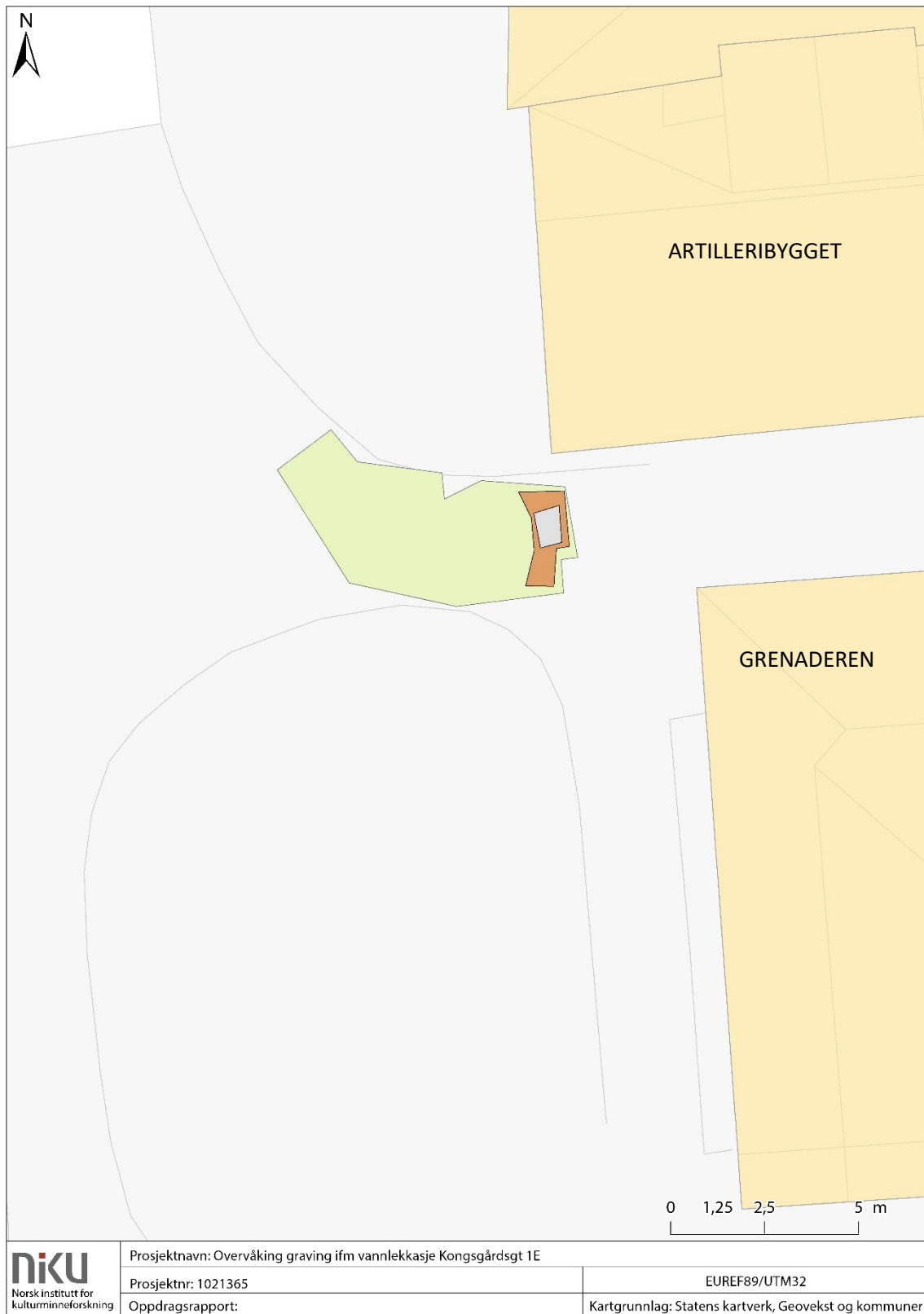

Fig. 1 Oversikt over tiltakets beliggenhet og omfang. Det utgravde hullet (grønt) med intakte kulturlag over rasleira (oransje) og steinbrolegning (grå) markert.

Fig. 2. Det ferdiggravde hullets østre halvdel, sett mot NØ (Da 60275_004). Hullet er delvis gjenfylt med oppgravde masser. Rasleira som ble blottlagt i hullets kant i øst er tildekket. Steinbrolegningen som ble avdekket i veibanen vises ved målestokken.

Fig. 3. Venstre: Hullets vestre halvdel med avdekkete kabeltraseer, vannrør og fjernvarme (dekket med duk i forgrunnen), sett mot NV (Da 60275_006). Høyre: Hullets østre kant med steinbrolegning på rasleira og Artilleribyget i bakgrunn, sett mot N (Da 60275_010).

3 Konklusjoner

Tiltaket fant sted ved inngangsporten til gata mellom Artilleribygget og Vertshuset Grenaderen. Overvåkingen viste at tiltaksområdet har vært gjenstand for flere moderne inngrep forbundet med legging av rør, strømkabler og fjernvarme. Graving holdte seg innenfor eksisterende moderne grøfter og hull ved porten, og det ble kun fjernet blandede fyllmasser. Lengre mot øst ble det derimot påvist en intakt steinbrolegning og et kulturlag i kanten av det utgravde hullet. Graving ble stanset her. Brolegningen er trolig rester av et eldre underlag i gata som ligger mellom Artilleribygget og Vertshuset Grenaderen (muligens fra 1700-1800-tallet?). Under dette lå trekullspettet rasleira som var minst 1 meter tykk. Denne er det samme rasleira som har blitt påvist ved flere undersøkelser i nærheten. Leira stammer fra et ras som gikk i det 1. århundre e.Kr. og som har dannet dagens domkirkeplata.

4 Vedlegg

4.1 Fotoliste

Bildene er lagret i Vitenskapsmuseets database.

Filnavn	Motiv	Strukturnr/Objektnr	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Da60275_005.tif	Gropens vestre halvdel		NV	Chris McLees	20.06.2018
Da60275_006.tif	Gropens vestre halvdel		NV	Chris McLees	20.06.2018
Da60275_007.tif	Gropens vestre halvdel		NV	Chris McLees	20.06.2018
Da60275_008.tif	Gropen som helhet ferdigutgravd		Ø	Chris McLees	20.06.2018
Da60275_011.tif	Brolegning nærbilde		V	Chris McLees	20.06.2018
Da60275_010.tif	Gropens østre kant	Brolegning	N	Chris McLees	20.06.2018
Da60275_001.tif	Gropens østre halvdel	Brolegning i veien	NØ	Chris McLees	20.06.2018
Da60275_002.tif	Gropens østre halvdel	Brolegning i veien	NØ	Chris McLees	20.06.2018
Da60275_003.tif	Gropens østre kant	Brolegning i veien	NØ	Chris McLees	20.06.2018
Da60275_004.tif	Gropens østre kant	Brolegning i veien	NØ	Chris McLees	20.06.2018
Da60275_009.tif	Gropens østre kant	Brolegning i veien	N	Chris McLees	20.06.2018

4.2 MABYGIS skjema

MABYGIS Infoskjema	
Prosjektnummer og -navn	1021365 TA2018/9, Kongsgårdsgata 1E, Trondheim
RA saksnummer dispensasjon	18/02041
Rapport/brev	67/2018
Adresse og by	Kongsgårdsgata 1E, Trondheim
Målemetode	CPOS
Dato	20.06.2018
Koordinater tiltaksområde	Shapefiler i prosjektmappa
Overflate	
Topp overflate	13,20-13,50 m.o.h.
Type overflate	Vei
Etterref. Kulturlag	
Topp	12,70 m.o.h.
Type/tolkning	Steinbrolegning
MA kulturlag	
Topp	12,60-12,70 m.o.h.
Type/tolkning	Brun silt
Forhistoriske kulturlag	
Topp	12,50-12,60 m.o.h.
Type/tolkning	Trekullspekket topp av rasleira
Naturbakke	
Topp	Ikke innmålt

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Oppdragsrapport 67/2018

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112 Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt.
14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00